

де P_n – ефективність проведених витрат;

W_p – проведені витрати капітального характеру суб'єктами господарювання, що зареєстровані у ОТГ за рахунок коштів громади (гривень);

k^n – коефіцієнт, що враховує сплату податків із проведених витрат капітального характеру суб'єктами господарювання, що зареєстровані у ОТГ за рахунок коштів громади.

Подальшим кроком після ретроспективного аналізу має стати факторний прогнозний аналіз формування та використання бюджетів ОТГ.

Список використаних джерел

1. Luchko M., Lazarishina I. *Functional-oriented approach in analytical support of decision making*. "Warmińsko-Mazurski Kwartalnik Naukowy. Nauki Społeczne" 2018, nr. 3-4(27-28), s. 53-67, ISSN 2084 -1140 e-ISSN 2545-3815.

2. Лучко М.Р. Децентралізація: окремі питання методики аналізу ефективності управління коштами місцевих бюджетів. *Галицький економічний вісник*, №2, 2018, стор. 121-129, ISSN2409-8892.

3. Лучко М.Р. Аналітичні процедури в процесі аудиту системи управління запасами. *Облік, оподаткування і контроль : теорія та методологія : зб. матеріалів III міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. [м. Тернопіль, 26 черв. 2018 р.] / редкол. : Bartosiewicz Sławomir, Henning Dräger, Korzeb Zbigniew [та ін.]. Тернопіль : THEU, 2018. С. 95-97, ISBN 978-966-654-501-8.*

4. <https://decentralization.gov.ua/news/12952>.

УДК 336.012.23

Максименко Інна Павлівна,

викладач,

Фаховий коледж інформаційних систем і технологій ДВНЗ «Київський

національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»,

м. Київ, Україна

ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ АУДИТУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Україна не так давно почала свій інтеграційний шлях до міжнародної системи аудиту, активно переймаючи досвід встановлення та запровадження у практику інституцій і нормативно-законодавчої бази, щодо внутрішнього аудиту країн світу. Однак, паралельно із цифровізацією економіки, техніко-технологічним розвитком, розвитком нанотехнологій, світ переживає пандемію COVID-19. Сьогоднішня реальність, змушує західні країни, з ефективно діючою аудиторською системою, переоцінити методики проведення аудитів та змінити напрями у визначенні основних ризиків і рекомендацій щодо їх усунення чи попередження.

Комплексна стратегічна оцінка основних ризиків, є ключовим фактором глибокого розуміння їх суті, впливу та наслідків. Спробуємо розібрати основні причини та нові ризики, які є найпроблемнішими у світовій практиці.

1. Індустрія 4.0.

Рух у напрямку цифровізації та автоматизації, веде до збільшення інвестиції в робототехніку, машинне навчання, штучний інтелект та передову аналітику. Це нова форма перетворення бізнесу, яку зазвичай називають Індустрія 4.0. Поряд із значними можливостями для бізнесу, існують і ризики. Деякі з них включають:

- Неналежний захист даних щодо інтелектуальної власності та виробничих технологій.
- Підтримка якості виробництва, при зниженні рівня людського контролю.
- Брак навичок досвідченого персоналу для впровадження та керування високоавтоматизованими процесами.

Щоб надати рекомендації щодо попередження та усунення вищевказаних ризиків, аудитору необхідно дослідити технічну сторону (експертизи) стосовно розробок та технологій щодо автоматизації і цифровізації, більш того, він повинен їх розуміти. Мати певний досвід у загальних ІТ-контролях, таких як доступ до даних, цілісність та безпека.

2. Хмарні технології.

Хмарні технології дають можливість працювати віддалено та включають великий спектр послуг. Як приклад може бути, програмне забезпечення (SaaS), платформа (PaaS) та інфраструктура (IaaS). Які використовуються в західних країнах і вже починають впроваджуватись в Україні. Хмарні технології дають можливість бізнесу збільшувати масштаби при незначних капіталовкладеннях, забезпечують безперебійне та надійне центральне управління для різних зацікавлених сторін. А також, це віддалений доступ до великих обсягів даних, при мінімальному технічному забезпеченні, наприклад телефону.

Однак без належної підготовки та заходів безпеки, всі переваги хмарних технологій несуть і ризики:

- При роботі у хмарі втрачається видимість і управлінський контроль над операціями. При використанні зовнішніх хмарних сервісів відповідальність за політику та інфраструктуру переходить до CSP.
- Послуги з використанням хмарних технологій можуть бути дорогими та трудомісткими, залежно від типу використовуваної моделі хмарних сервісів.
- Приватні хмарні сервіси вимагають значних початкових інвестицій, тоді як бізнес може мати нестабільний характер.

Аудитору, щоб провести незалежну оцінку існуючого системного управління, щодо використання платформи, відповідність сертифікату хмарних обчислень, та обов'язків, покладених між організацією і постачальником хмарних послуг, потрібно мати поглиблений досвід роботи в таких областях аудиту ІТ, як реєстрація та моніторинг, конфігурація мережі, управління даними, ІТ захист активів.

3. Кібербезпека.

У сучасному світі постійного зв'язку кібербезпека – це ключове питання бізнесу. Саме кібербезпека забезпечує уникання багатьох негативних наслідків,

які можуть бути від витоків інформації. Це питання є досить актуальним, на фоні зростаючих “витончених” можливостей та методів, які використовуються хакерами, особливо коли йде мова про конкретну інформацію або осіб, тобто програм-вимагачів, таких як Petya. Із основних кібер-ризиків, які можуть призвести до втрат, виділяють:

- Фішингові атаки.
- Злом паролів доступу або атака DDoS.
- Вірусне блокування чи порушення комп'ютерних систем.
- Викрадання і розголошення персональних даних та інформації.

Щоб оцінити впровадження моделей кібербезпеки, такі як багатошарові захисні механізми, методи шифрування даних, адекватно визначити виникаючі ризики, аудиторам необхідно мати навички експертизи в аудиті ІТ-систем з цінних паперів, безпеки даних, мережеву безпеку, управління доступом тощо. Мати чітке розуміння ІТ-залежностей та сторонніх постачальників послуг з кібербезпеки включаючи договори про рівень обслуговування, типу SLA (Service Level Agreement), процедури закупівель та будь-який додатковий контроль, системи, що застосовуються до сторонніх постачальників [1].

Розглянуті тренди, ставлять основні умови для ефективності аудиту та аудиторів. Сьогодні аудитор повинен мати хороші знання з ІТ, чітко розуміти особливості управління у цій сфері.

Основним викликом для аудиту, як і для інших сфер діяльності у 2020 році стала пандемія COVID-19. В той час, коли бізнес підлаштовувався під жорсткі умови карантину, аудит також виявив потребу у гнучкості та перегляду основних методик і способів проведення аудиту.

Зробимо порівняння світових глобальних ризиків 2019 та 2020 роках.

У 2019 році, виділяли ризики у такій послідовності: 1) проблема довкілля, кліматичні зміни; 2) ризик, пов'язаний з новими підривними технологіями; 3) повернення до територіалізму; 4) кібербезпека; 5) операційний ризик.

2020 Рік показує зсув загроз: 1) ризик нестачі кваліфікованих кадрів; 2) ризик ланцюжка поставок; 3) повернення до територіалізму; 4) проблеми довкілля, кліматичні зміни; 5) кібербезпека [2].

Внаслідок пандемії коронавірусу, аудит теж зазнав змін у робочому часі, частково або повністю відбулась передислокація аудиторів. Ряд бізнесу був поставлений на “режим антикризового управління”, оперативний персонал недоступний, плани з аудиту скорочуються, визначаються лише пріоритетні ризики (наприклад, ІТ-безпека, шахрайство, капітал, ліквідність, здоров'я та добробут).

Підсумовуючи все вище викладене, можна сказати що аудит у цей критичний час, теж переживає глобальних змін. Ключовим пріоритетом бізнесу є виживання. Нові ризики пов'язані із глобальними змінами представляють нову сферу і для аудиту. Необхідно дослідити наступні сфери, цифрові стратегії, ретельно продумати, як можна проводити аналіз даних із використанням централізованих систем, джерел для проведення аудиту без необхідності традиційного відвідування місця. Необхідно переглянути підхід до аудиту, визначити напрямки управління в умовах кризи. Аудитори це насамперед,

професіонали, які беруть участь у розробці рішення проблеми, безперервності бізнесу та швидкого його відновлення.

Список використаних джерел

1. *20 key risks to consider by Internal Audit before 2020. [Electronic resource]. – Mode of access: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ch/pdf/key-risks-internal-audit-2018.pdf>.*

2. *Перегляд керівників бізнесу в Україні 2020 Спецвипуск: COVID-19. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://home.kpmg/content/dam/kpmg/ua/pdf/2020/10/CEO-Outlook_2020_Ukraine.pdf.*

УДК 657

Мариніч Ілля Олександрович,
к.е.н., доцент кафедри аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ ПРОЦЕДУР В АУДИТІ

Слово процедура (походить від лат. *procedo* – проходжу, відбуваюся) означає проведення тих або інших дій для виконання даної роботи або досягнення певної мети. У діючих нині міжнародних стандартах аудиту визначення поняття "аудиторські процедури" відсутнє [1, с.5]. У літературних джерелах також немає єдиного трактування терміну «аудиторські процедури», але більшість авторів розуміють під цим певні дії аудитора під час аудиторської перевірки.

На наш погляд, аудиторські процедури – це певний порядок і послідовність дій аудитора під час аудиторської перевірки з метою отримання необхідних аудиторських доказів.

МСА 500 «Аудиторські докази» визначає що аудиторські процедури можуть використовуватися як процедури оцінки ризиків, тести заходів контролю або процедури по суті залежно від контексту, в якому вони застосовуються аудитором, а також пропонує застосовувати наступні аудиторські процедури: інспектування, спостереження, зовнішнє підтвердження, повторне обчислення, повторне виконання, аналітичні процедури, запит [2].

В науковій літературі є різні підходи до переліку аудиторських процедур та їх класифікації. Безумовно, науковці мають право на власні підходи до визначення змісту процедур, методів, прийомів, проте все це призводить до виникнення проблемних питань. Ототожнення суті одних і тих самих дій аудитора під різними назвами ускладнює встановлення взаємозв'язку між завданнями, що висувуються перед аудитором за умовами договору, та процедурами, які необхідно здійснити для отримання аудиторських доказів [3, с. 62].